

Schoolschakelaar en Kids Cube

Nieuwe oplossingen voor buitenschoolse opvang

Veel grote steden kampen met een tekort aan plekken in de buitenschoolse opvang. Scholen zijn verplicht ouders zo'n voorziening aan te bieden, maar kinderopvangorganisaties hebben geen fysieke plek om de kinderen onder te brengen. In Utrecht staan meer dan 800 kinderen op de wachtlijsten, vooral in nieuwbouwwijk Leidsche Rijn, waar relatief veel gezinnen wonen en vaak beide ouders werken. Om de BSO-wachtlijsten te verkorten is de gemeente nu met twee pilots gestart om extra plaatsen te creëren binnen bestaande scholen.

Anka van Voorthuisen

STOOM architectuur uit Delft ontwikkelde de Schoolschakelaar, een concept dat dubbel ruimtegebruik mogelijk maakt. Een klaslokaal wordt in tien minuten tijd 'omgeklapt' tot ruimte voor buitenschoolse opvang. Het Rotterdamse bureau No Label ontwierp de Kids Cube, een meubelstuk

dat in uitgeklapte vorm twee tafels, zitbanken en veel bergruimte biedt, zodat er zo'n twintig kinderen kunnen zitten, knutselen en zelfs hun jassen op kunnen hangen.

Bassischolen worden vooral tussen 08.00 en 15.00 uur gebruikt. Na de bel zijn er nog wat leerkrachten dingen aan het voorbereiden, opruimen of nabespreken, maar de meeste lokalen staan gewoon leeg. Bovendien hebben bijna alle scholen een goede buitenruimte. Ideaal dus om die vierkante meters ook te gebruiken voor de buitenschoolse opvang. Hoewel: er zijn natuurlijk wat haken en ogen. Het klaslokaal is bij uitstek de werkplek en het domein van de leerkracht. Als zij die ruimte moeten delen betekent dat verlies van autonomie, maar het heeft ook praktische consequenties: het lesmateriaal en het werk van de leerlingen moet veilig kunnen worden opgeborgen. Vaak staan er dingen op het bord die een dag later ook nog nodig zijn. En wat de leerlingen betreft: die moeten op de buitenschoolse opvang na schooltijd natuurlijk niet het idee hebben dat zij nog steeds in hun klas zitten, in de schoolse sfeer.

Schoolschakelaar

STOOM heeft – na uitgebreid vooronderzoek in de vorm van ontwerpateliers en gesprekken met zowel leerkrachten als medewerkers uit de kinderopvang – de Schoolschakelaar bedacht. Een systeem van wanden en kasten waarmee twee lokalen en een gang, veranderd kunnen worden in één grote ruimte voor buitenschoolse opvang. Door slim trekken, klappen en duwen verandert een lokaal met wanden en kastjes in twee tinten groen, in een grote ruimte met oranje en rode panelen en kasten. In de praktijk ongeveer tien minuten werk: een brede wand tussen gang en klas wordt opengezet, waardoor een grote ruimte met keukenblok ontstaat. Bij de achterwand van de klas (bij het schoolbord) kunnen panelen worden omgeklapt zodat een andere kleur, en een kastje achter het paneel zichtbaar wordt. De panelen schermen dan juist de kastjes weer af die in de schoolsituatie worden gebruikt. Door het wegschuiven van een wand tussen twee lokalen komt er ruimte om podiumblokken uit te schuiven, waar berglades onder zitten. En bij het uitschuiven en omklappen van het podiumverschiet dat ook weer van de schoolkleur (groen) naar oranje (BSO). Tafels zijn voorzien van wieltjes en snel in een speelsere opstelling te rijden. De leerkracht heeft een trolley: daar kunnen de eigen spullen in, plus alle laatjes die onder de tafels van de kinderen hangen. De trolley gaat naar een andere ruimte, waar de leerkracht na schooltijd een eigen plek heeft. Last but not least, wordt ook de sfeer omgeschakeld: de tl-balken gaan uit, de meer sfeervolle lampenkapjes gaan aan. Het systeem vraagt wel medewerking van de leerkracht: die moet het lokaal na schooltijd in BSO-stand 'omklappen'. In de praktijk – op basisschool De Klimroos draait een pilot – blijkt dat leerlingen het leuk vinden om daarbij te helpen. De BSO zorgt er eind van de dag voor dat alles weer terug wordt geklapt in schoolstand, zodat de kinderen de volgende ochtend weer in een 'gewoon' klaslokaal aan kunnen schuiven. Om deze Schoolschakelaar in een bestaande school in te bouwen is natuurlijk relatief duur: er moesten hier twee wanden worden doorgebroken. Bij nieuwbouw wordt dit natuurlijk makkelijker en goedkoper. Voor kinderopvangorganisaties is dit natuurlijk een interessante optie: ze hoeven geen eigen ruimtes te zoeken, en er hoeft ook minder met kinderen 'geslept' te worden. Voor scholen is het enigszins een inbreuk op hun core business: het lesgeven. Maar als bijvoorbeeld blijkt dat de huuropbrengsten van de BSO ten goede gaan komen aan de school, wordt het misschien wel interessanter. Uiteindelijk ontstaat er meer dubbel ruimtegebruik of worden – bij nieuwbouw – programma's in elkaar geschoven, en dat biedt onmiskenbaar veel mogelijkheden voor de toekomst. Voorwaarde is wel dat er voor de leerkracht een goede werkplek is op tijden dat hij/zij het lokaal af moet staan aan de BSO.

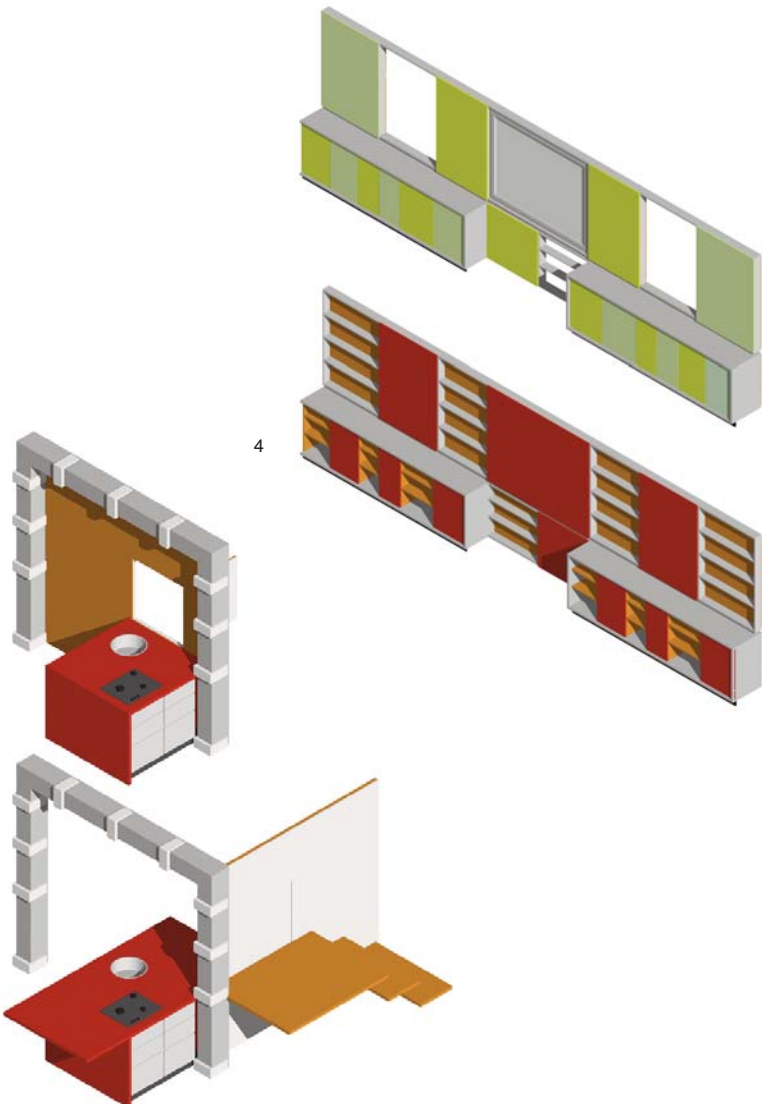
Architectenbureau Stoom architectuur, Delft
Ontwerpers Michal Kolmas en Bram van den Haspel
Opdrachtgever Gemeente Utrecht
Uitvoering Engelen Interieurbouw
Meubels Koks Gesto Ochten
Locatie Basisschool de Klimroos Utrecht
Oplevering Mei 2010
Foto's Mattias Vanderhoeven

- 1 De Schoolschakelaar heeft een slim omklapbaar meubelsysteem, waarmee twee lokalen transformeren in één grote BSO ruimte.
- 2 Chillruimte
- 3 In het podium zit speelgoed voor de BSO
- 4 Toverkast in schoolstand (boven) en BSO-stand (onder)
- 5 Pantry in schoolstand (boven) en BSO-stand (onder)
- 6 Plattegrond tijdens schooltijd (boven) en BSO (onder)

- 1 leslokaal
- 2 podium
- 3 toverkast, verandert van kleur en indeling
- 4 draaiwand
- 5 chillruimte
- 6 portaalkast
- 7 kindercafé
- 8 pantry
- 9 speelplekken, gescheiden door doeken
- 10 eettafel

3

5

6

